

Hommelfjell — et turminne

AV ARNE FALKANGER

Tre gamle venner ferierte på Røros og hadde lyst på en fjelltur. Hommelen med 1523 m.o.h. kunne være et passende mål. La oss presentere de tre bolde herrer. Det var skriver'n, arkitekten og skomaker'n. Alle var pasjonerte fjelltravere og lignet hverandre også på andre måter. Den samlede høyde 5 1/2 meter, vekt 220 kilo og sammenlagt livserfaring 237 år kan fordeles likt på de tre.

Da det opprant en solskinnsdag bilte de tre herrer til Os og et stykke oppover veien til Narbuvoll. Der ble bilen satt igjen. Et stykke fulgte vi anleggsveien, men å vandre på grus er ikke noe for slike karer. Det må være ekte fjellgrunn under skosålene og vi trakk derfor ut i terrenget i jevn stigning oppover fjellsiden. Det skiftet med gressbakke, mose og steinete partier. Det var øyensynlig ikke kalkrik grunn vi gikk på, for floraen var ikke særlig rik. Av fugler jaget vi opp et par kull ryper hvor rypemor flakset omkring, mens kyllingene gjorde seg usynlig i lynget.

Vi holdt jevnt tempo og kunne se at det monnet for stadig dukket nye fjell frem i synsranden. Fremmarsjen ble foretatt i noe spredt formasjon. Enhver tenkte på sitt eller lot være å tenke, etter behag. Rett som det var traff vi sammen og tok en liten pust i bakken og en prat. Det var denne form som passet oss best. Til slutt var vi oppe på topplatået. Der er det stasjonsbygg for televerket og militære, slik som det er på altfor mange fjell. Vi snudde ryggen til bygg og forbudsplakater og henga oss til det praktfulle rundskue.

←

Herlig i marka.

(Foto: Monrad Kjellby)

Storrør tatt i oktober 1949 — Hammerseter.

(Foto: Arne Falkanger)

Det er milevis av fjell som toner bort i forskjellige blå nyanser og over det hele den aller lyseste blåtonen, selve himmelhvelvingen, I syd så vi Rendalsstølens runde klumper. Nærmere ruvet Trondsåte. Rondanes vakre profil var tydelig og så fulgte Snøhetta., Trollheimens snødekte fjell skinte i nordvest. Over vidden mellom Kvikne og Gauldal stakk Forelhognas kjegle opp. Sylene og fjellpartiet sørover til Vigelen var synsranden mot nordøst. Vi moret oss med å peke ut så mange fjell som mulig.

Det var herlig å slenge seg ned på bakken i solskinnet og nyte rundskuets. Et par brødsquirer med mysost og en kaffetår fra termosens smakte godt, og så gikk praten om turen, om utsikten, om fjell og vandring og om oss selv. Er det for å være kjeffe karer at åttiåringer gjerne vil nå toppen? Oppstigningen var ikke noen påkjenning for noen av oss fordi vi ved jevn trening har holdt oss i god fysisk form. Nei, den dominerende følelse var gleden ved å vandre i fritt fjell, å føle kontakten med naturen og la en aning av uendeligheten og evigheten gjennomstrømme sinnet, og det føler

man alltid ved det store utsyn fra toppen. Vi var enige om at aldri har mennesker hatt større behov for slik avkobling enn i vår hypermaterialistiske tid.

Da fjellbrisen hadde avkjølt oss, bega vi oss på nedturen mot Røros i det fjerne. Der vinket middagen og en god middagslur. Vi var enige om at det var en vel anvendt dag. Egentlig var det ikke noe å skrive om i årboka, men for skriver'n, arkitekten og skomaker'n var det et hyggelig sommerminne.

Haakon Lie i *Mennesket og naturen* (tale i kringkastingen i 1953).

La ikke elsken til naturen, naturgleda, ta former som fører til skjemming og øyding av det me elsker. Ver på vakt mot øvhugen til å drepa det som der ute i skog og mark skulle vera til hugnad og glede for oss alle, anten det er tre og busker, blommar og bar, reir, fuglar eller dyr.

Trøstesløs tåke på toppene.

(Foto: Per Amund Strickert)

Arild Haaland (Kirkedød og gudsfrykt).

Blant alle våre funksjonsgleder står den som hører sammen med kroppens egenaktivitet i en særstilling. Det er selve gleden å være til og løsrevet fra alle praktiske formål. Gleden ved å streife omkring, i kontakt med naturen, med det idylliske, det dramatiske, det truende, er en uuttømmelig kilde til lyst og glede og kontakt.

Den stillferdige betrakter vil vise sitt måtehold gjennom dette at han godtar seg selv som en del av naturen og finner sin lykke i overenstemmelse med den store og ukjente sammenheng som der utfolder seg.

Dyr som dør — hvor blir de av?

AV KARL H. BROX

I forbindelse med et lysbildekåseri jeg holdt i en forening for en tid tilbake, snakket jeg også en del om rådyr og viste bl.a. et bilde av restene etter et individ som ble tatt av gaupe. Nå hadde gaupa bare forsynt seg med en del av byttet, mens rev, kråke, ravn, smågnagere og andre hadde gasset seg med resten. Til slutt var det bare skjelettet og noen skinnfiller igjen av det en gang så stolte dyret.

Etter kåseriet ble det stilt en del spørsmål, og en av tilhørerne, en dame, grep fatt i den nevnte hendelsen om rådyret.

— At dyr og fugler blir tatt som bytte og spist er jo vel kjent, sa hun. Men hva med alle de andre tusener av skapninger rundt om i skog og mark som dør en naturlig død? Hvor blir de av alle sammen? Jeg har i hvert fall bare ytterst sjelden støtt på døde dyr under mine turer i marka, og jeg går der ganske ofte.

Damens spørsmål var naturlig, og det er sikkert flere med henne som har lurt på det samme. Skal man gi et kort svar, så må det bli at alle døde dyr i naturen blir betraktet som en ressurs, som en høyst kjærkommen næringstilgang til de mange som er tilpasset en eksistens helt eller delvis på åtsler. Naturen har rett og slett ikke råd til å la den næringen som alle døde skapninger representerer gå til spille, men søker straks å få satt den dodes kropp inn i ny produksjon. Det hele er et evig kretsløp, en del av det innfløkte samspillet i naturen, og hvor ordtaket «den enes død, den annens brød» kan hende passer bedre enn noe annet sted.

Men la oss likevel se litt nærmere på det som foregår.

Under en tur i nærheten av hans hjem utenfor Oslo siste høst, trakk min venn Sverre M. Fjeldstad meg plutselig i armen.

— Kom her, så skal du få se noe, sa han.